

PRZEBIEG II ZJAZDU INŻYNIERÓW BUDOWLANYCH W KATOWICACH

Zjazd otworzył przemówieniem Prezes Związku prof. inż. dr. Andrzej Pszenicki, w słowach następujących:

„Przypadło mi w zaszczyt otwarcie drugiego Zjazdu Polskiego Związku Inżynierów Budowlanych.

Zanim jednak wypowiem słów kilka o działalności Związku za lata ubiegłe muszę się zwrócić myślą do miesiąca maja roku ubiegłego, kiedy to Stwórca Wszechmogący powołał przed oblicze swoje wielkiego Patriotę Polski, nieustraszonego bojownika o wyzwolenie Ojczyzny z przemocy zaborców, wskrzesiciela i organizatora polskiej siły zbrojnej, Pierwszego Naczelnika Państwa w odrodzonej Rzeczypospolitej, sternika nawy państwowej, który do ostatnich chwil życia kładł podwaliny pod budowę potęgi Polski.

Chwilą skupionego milczenia oddajmy cześć Jego Pamięci.

Drugi Zjazd, jak to wiadomo uczestnikom z materiałów rozdanych, różnić się będzie znacznie od zjazdu pierwszego.

Pierwszy Zjazd był Zjazdem organizacyjnym.

Nie byliśmy jeszcze ani zrzeszeni, ani zorganizowani i dopiero od grudnia roku 1934 rozpoczęliśmy naszą działalność.

Jak w każdym dziele, czy przedsiębiorstwie, dopiero zapoczątkowaniem, tak naturalnie i u nas na początku naszej działalności były pewne niedociągnięcia i może działalność nasza, jako Zarządu niezupełnie była taka, jakbyście Wy członkowie naszego Związku i jakbyśmy my członkowie Zarządu chcieli.

Na Zjazd obecny przyszedliśmy jednak już z pewnym dorobkiem. Na Zjeździe tym będziemy omawiać cały szereg zagadnień z dziedziny techniki, dotyczących i interesujących inżynierów budowlanych, a ujętych w całym szeregu referatów, dotyczących przeróżnych konstrukcyj inżynierskich w budownictwie tak ogólnem, jak również i specjalnem.

Na Zjeździe obecnym przy omawianiu różnych referatów ogłoszonych drukiem, podczas wymiany zdań powstaną niewątpliwie nowe kwestje, nowe zagadnienia, które dadzą tematy do dalszej pracy uczestnikom Zjazdu, dadzą bodźca do dalszego rozwoju techniki polskiej. Zagadnień tych powstaje coraz więcej w miarę zagłębiania się w sprawy techniczne, — w miarę tego, jak powstają nowe kierunki myśli technicznej.

Członkowie naszego Związku z otrzymywanych okólników wiedzą jakie komisje powstały przy Zarządzie Związku i jakimi one sprawami się zajmują. Z okólników tych widzieli Koledzy, że obok spraw zawodowych, cały szereg komisyj zajmował się sprawami naukowymi, sprawami technicznymi o zagadnieniach takich, które w technice nie mają dostatecznego i należytego oświeżenia i rozwiązania. Nie będę szczegółowo mówić o tych sprawach, bo będzie to wypowiedziane przez innych w dalszych sprawozdaniach”.

W zakończeniu przemówienia prof. Pszenicki zaproponował zaprosić do Prezydium Zjazdu

na przewodniczącego dyr. inż. Leopolda Torunia,

oraz na zastępców prof. M. T. Hubera, prof. I. Stella-Sawickiego, inż. L. Tylbora i inż. J. Zausa;

na sekretarza generalnego inż. Jerzego Nychaya;

na sekretarzy - zastępców inż. W. Bielickiego, inż. J. Bartoszewskiego, inż. A. Kobylińskiego, i inż. J. Słewińskiego.

Zebrani przyjęli ten wybór oklaskami.

Pierwszy zabrał głos wiceprezes Związku prof. inż. dr. Stefan Bryła, jako przewodniczący Komitetu Zjazdowego:

„Imieniem Komitetu Organizacyjnego Zjazdu pragnę w pierwszym rzędzie złożyć podziękowanie tym wszystkim, którzy swoim przyczynieniem się umożliwili go i uświetnili. Przedewszystkiem myśl moja zwraca się do naszej prastarej śląskiej dzielnicy, która jest kuźnią polskiej techniki konstrukcyjnej, a w której gościnnych progach Zjazd dzisiejszy odbywamy, składając zarazem hołd bohaterskiemu budowi śląskiemu.

Dziękuję zarazem miastu Katowicom za gościnność i za pomoc w urządzeniu Zjazdu. Jeżeli bowiem on się udał, i to nadszpodziewanie, to załuga nietylko pracy, ale i pomocy finansowej, która była potrzebna chociażby do wydrukowania znacznej ilości referatów. Za tę pomoc finansową dziękuję Zarządowi Miasta Katowic, następnie Związkowi Polskich Fabryk Portland-Cementu, a zwłaszcza cementowniom: Golezów, Saturn, Solvay, Szczakowa, Wołyń i Wysoka, dalej Syndykatom Polskich Hut Żelaznych, a w tem: Wspólnocie Interesów, Hucie Pokój, Hucie Bankowej i samemu Syndykatom. Dalej podziękować muszę prasie codziennej i technicznej, a zwłaszcza piśmom: Czasopismo Techniczne, Przegląd Technicz-

ny, Przegląd Budowlany, które to pisma z racji Zjazdu wydały numery specjalne.

Osobne podziękowanie składam naszym Władzom za okólniki i ułatwienia, udzielenie zniżek kolejowych i wszelką pomoc.

Nakoniec raz jeszcze naszemu przemysłowi, hutom i cementowniom, które, oceniając znaczenie Zjazdu, udzieliły nie tylko pomocy finansowej, ale też przez urządzenie bezpłatnych, a niezmiernie interesujących wycieczek, umożliwiły członkom Zjazdu poznanie możliwości polskiego przemysłu konstrukcyjnego.

Nie wszystko zawsze idzie po myśli — i my, jako organizatorzy Zjazdu mieliśmy ogromne trudności i to w ostatniej niemal chwili. W Warszawie wybuchł bowiem strajk drukarski, który spowodował nieoczekiwane, a bardzo niemiłe w swoich skutkach opóźnienie druku referatów, które z tego powodu nie wszystkie mogły być rozesełane przed Zjazdem, tak, jak tego pragnęliśmy.

technice późniejszym pokoleniom. W tej wspólnej pracy reprezentują oni element piękna, my element siły, a dopiero piękno i siła we wspólnej syntezie tworzą doskonałość”.

Po przemówieniu prof. Bryły inż. Nechay odczytał teksty depeesz hołdowniczych do P. Prezydenta Rzeczypospolitej, P. Prezesa Rady Ministrów i P. Wojewody Śląskiego.

Następnie powitali i życzyli owocnych obrad uczestnikom Zjazdu p. Wice-Wojewoda dr. Saloni w imieniu Urzędu Wojewódzkiego i Wice-Marszałek Sejmu Śląskiego Grzesik, poczem zabrali głos delegaci Ministerstw, Szkół Akademickich, Przemysłu i Stowarzyszeń, dając wyraz przekonaniu, że II Zjazd Inżynierów Budowlanych wykaże celowość i siłę młodej organizacji Polskiego Związku Inżynierów Budowlanych. Przemawiali kolejno:

Inż. Kruszewski, delegat Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,

Widok sali obrad podczas Zjazdu.

Z wielką pomocą przyszła tu nam redakcja Przeglądu Budowlanego, która z drukarni wycofała w pewnej chwili swój numer, powodując opóźnienie ukazania się jego, co umożliwiło nam jednak ukazanie się naszych referatów.

Mieliśmy więc pomoc ze strony całego polskiego świata technicznego, mającego łączność z konstrukcją inżynierską. Doceniam znaczenie Zjazdu, pierwszego polskiego zjazdu konstrukcyjnego, zorganizowanego przez Związek Inżynierów Budowlanych. Ale z drugiej strony znaczenie Zjazdu docenili w pełni i Koledzy, polscy konstruktorzy. Ilość referatów nadesłanych na Zjazd 45, ilość zgłoszonych uczestników — 400, przeszły wszelkie oczekiwania.

Wierzmy mocno, że Zjazd dzisiejszy będzie nie tylko zbliżeniem inżynierów konstruktorów, ale nadto będzie dokumentacją możliwości polskiej techniki konstrukcyjnej, która stoi napewno na poziomie europejskim.

My, inżynierowie konstruktorzy, pracujemy wraz z kolegami architektami i stwarzamy wspólnie z nimi dzieła, które świadczyć będą o naszej

Inż. Wiśniewski, delegat Ministerstwa Komunikacji,

Prof. Pszenicki w imieniu Politechniki Warszawskiej,

Inż. Sikorski, delegat Magistratu Miasta Katowic,

Inż. Kolbuszowski w imieniu Polskiego Tow. Politechnicznego ze Lwowa i Lwowskiej Izby Inżynierskiej.

Prof. Stella-Sawicki w imieniu Krakowskiego Towarzystwa Technicznego,

Inż. Przestępski w imieniu Stowarzyszenia Techników Polskich,

Prezes Inż. Surzycki w imieniu Przemysłu Hutniczego,

Prezes Inż. Antoni Eiger w imieniu Przemysłu Cementowego,

Dyr. inż. Bogdanowicz, w imieniu Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych.

Po przemówieniach delegatów inż. Nechay odczytał depeesze powitalne, które nadeszły pod adresem Prezydium Zjazdu, a to od:

Prof. dr. Otto Nadolskiego, Rektora Politechniki Lwowskiej,

Prof. Emila Bratro, profesora Politechniki Lwowskiej,

p. Ryszarda Dittricha, dyrektora Izby Przemysłowo-Handlowej w Sosnowcu,

Dr. Frendla, prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach,

Ottona Grossera, dyrektora Kolei Państwowych w Katowicach,

Prof. Brzozowskiego, profesora Politechniki Lwowskiej,

Inż. Paprockiego Adama, z Warszawy,

Zakładów Solvay w Polsce,

p. Stanisława Trzcionki, Wiceprezesa Zarządu Głównego Związku Techników R. P. w Warszawie.

Na tem ukończono otwarcie Zjazdu.

Obrady Zjazdu toczyły się według przyjętego po otwarciu Zjazdu regulaminu:

„Obrady prowadzi Prezydium Zjazdu, złożone z przewodniczącego, 4 jego zastępców i 2 sekretarzy. Na Zjeździe odbędzie się tylko dyskusja nad referatami, które będą wcześniej rozesłane zgłoszonym uczestnikom Zjazdu. Kolejność dyskutowanych referatów będzie podana przed rozpoczęciem obrad. Za zgodą większości zebranych będzie można dyskutować równocześnie nad kilkoma referatami o zbliżonej treści. Dyskusję otwiera autor referatu krótkim przemówieniem, zawierającym tezę referatu albo jego uzupełnienie, wyświetlenie fotografii i t. p. nie jest ono jednak obowiązkowe. Czas przemówień w dyskusji może być ograniczony. Ostatni ma prawo przemawiać referent. Mówcy, którzy pragną, aby treść ich przemówień była podana w protokole Zjazdu, winni podać treść przemówienia na piśmie. W dyskusji mogą wziąć udział zarówno członkowie Polskiego Związku Inżynierów Budowlanych jak i goście. Wnioski i dezyderaty, uchwalone większością głosów, będą przekazane Zarządowi Pol. Zw. Inż. Bud. do wykorzystania. Wnioski, wychodzące poza zakres zgłoszonych referatów, nie będą na Zjeździe rozpatrywane”.

Obrady poszczególnych Sekcyj Zjazdu toczyły się w podanych niżej terminach:

Sekcja Ogólna — 15.II. 1936, godz. 11 — 12³⁰.

Sekcja Stalowa — 15.II. 1936, godz. 15 — 19.

Sekcja Żelbetowa — 16.II. 1936, godz. 9 — 13³⁰.

Sekcja Innych Konstrukcyj — 16.II. 1936, godz. 15³⁰ — 17, t. j. ściśle w terminach przewidzianych w programie Zjazdu.

Sekcja Ogólna

Obradom przewodniczył inż. Leopold Toruń. Szersza dyskusja rozwinęła się nad referatem prof. dr. M. T. Hubera „Stosunek teorii do doświadczalnych badań wytrzymałościowych”. Podniesiono sprawę skromnego uposażenia laboratorjów polskich w przyrządy badawcze, motyw ten zresztą przebiegał się w dyskusjach innych Sekcyj Zjazdu.

W toku dalszej dyskusji postanowiono dezyderat inż. Pawła Jakowlewa, dotyczący sprawy

wydania drukiem tablic ś. p. inż. Walkiewicza, przesłać do realizacji Zarządowi Związku.

Teoretyczne kwestje wytrzymałościowe znalazły ujście w dyskusji nad obszarami stosowalności prawa potęgowego Bacha i Schülego i prawa Hooke'a do betonu. Aktualne tematy współpracy inżynierów i architektów, ujęte w referacie prof. dr. St. Hempla, wywołały zainteresowanie inżynierów - statyków, uczestników Zjazdu. Dał temu wyraz inż. dr. Z. Wasiutyński w szeroko ujętym przemówieniu o powstawaniu i rozważaniu zagadnień statycznych.

Sekcja Stalowa

Kwestje spawalnictwa, choć trudne do ujęcia w szerszym zakresie w ramach dyskusyj Zjazdowych, wywołały, ze względu na wielką aktualność sprawy, bardzo ożywioną wymianę zdań.

Prof. M. T. Huber stwierdził z ubolewaniem, że technika polska wzoruje się często, np. w spawalnictwie, na obcych wzorach, gdy tymczasem nasze pionierskie wysiłki w tej dziedzinie oceniła właśnie zagranica, a Polacy na nie zbyt mało zwracają uwagi.

Sprawę konstrukcyj spawanych poruszył inż. Szwabowicz. Warsztaty konstrukcyjne, według jego zdania, są obecnie jeszcze nieprzygotowane do wykorzystania ostatnio zaobserwowanej „lawiny” zamówień w spawaniu. Inż. Szwabowicz chciałby ograniczyć spawanie jedynie do tych wypadków, gdzie jest ono wskazane względami natury technicznej i ekonomicznej. Poza tem winno ono być stosowane głównie w warsztatach, — na montażu lepiej pozostać przy konserwatywnych metodach nitowania i ściągania śrubami. Projektowanie konstrukcyj spawanych winno się odbywać drogą ściślejszej, niż dotąd było, współpracy konstruktorów z warsztatami.

Prof. Bryła, twórca polskiego spawalnictwa, przeciwstawił się niektórym argumentom, wytoczonym przez przedmówcę. Zdaniem jego nonsensem byłoby stosowanie spawania tam, gdzie nie przynosi ono oszczędności, jednakże opłaca się ono coraz więcej — i to nie tylko w warsztacie, ale w wielu wypadkach i na montażu.

W dyskusji podniesiono również sprawę ciższy w miastach. Z tego względu spawanie jest przeznaczone do robót montażowych wewnątrz miast.

Badania nad korozją i sposobami konserwacji konstrukcyj stalowych są prowadzone i rozwijają się pomyślnie dzięki działalności Komisji Korozyjnej Rady Stalowej. Dotyczące tej sprawy, a poruszone przez inż. H. Honheisera zagadnienia metalizacji, wywołały żywe zainteresowanie audytorem.

W dalszej dyskusji wrócono raz jeszcze do sprawy współpracy konstruktorów z warsztatami i hutami. Ważnem zagadnieniem jest zwłaszcza uracjonalnienie profilów stosowanych w spawalnictwie i staranne projektowanie planów wykonawczych, w formie nadającej się do wykonania nawet bez kontroli autora projektu.

Referaty mostowe wzbudziły szerszą dyskusję nad możliwościami i celowością stosowania w polskich warunkach stali wysokowartościowych.

Prof. A. Pszenicki i dr. A. Chmielowiec wypowiadają się stanowczo za stosowaniem stali zwykłych (większa sztywność, większa odporność na obciążenia dynamiczne i mniejsza czułość na obciążenia ruchome). Zdaniem dr. Kluza użycie stali wysokowartościowych jest korzystne dla hangarów lotniczych i to nie dla wszystkich ich elementów. Szerszemu stosowaniu stali wysokowartościowych stoi u nas na przeszkodzie ich wysoka cena, spowodowana małym spożyciem. Cena ulegnie, być może, niedługo obniżeniu, a — wówczas sprawę trzeba będzie na nowo przedyskutować.

Sekcja żelbetowa

Obradom przewodniczył inż. Jan. Zaus. Najżywsza dyskusja toczyła się podczas obrad nad grupą referatów z technologii betonu. Potoczyła się ona w trzech różnych kierunkach: 1) badań nad kruszywem, 2) postępów w określeniu własności gelu cementowego i wpływu tych własności na cechy wytrzymałościowe i inne betonów i 3) stosowania stali specjalnych i wysokowartościowych do zbrojenia betonu.

Inż. Dr. B. Hupezye, autor referatu „*Kruszywo w betonie*” złożył w konkluzji swoich wywodów wniosek poparty następnie przez szereg mówców:

„*Polski Związek Inżynierów Budowlanych zwraca się z prośbą do Polskiego Komitetu Normalizacyjnego o ustalenie norm, określających procentową zawartość ziarna blaskowatych w poszczególnych rodzajach gryswów szlachetnych, z punktu widzenia wymagań stawianych betonom drogowym i budowlanym*”.

W związku z tym wnioskiem podniesiono zastrzeżenia, dotyczące strony kalkulacyjno - handlowej tej sprawy; podniesienia ceny gryswów, wskutek większej ilości braków przez stosowanie sit rusztowych.

Kwestje pedagogiczne technologii betonu i żelbetu, poruszono przez prof. W. Paszkowskiego w referacie „*Ćwiczenia z technologii betonu na Wydziale Inżynierji Politechniki Warszawskiej*” wzbudziły żywe echo wśród pedagogów, licznie zebranych na Zjeździe, zwłaszcza z Poznania i G. Śląska. W przemówieniach wyczuwało się wielkie uznanie dla pracy naszych ośrodków naukowych, które choć nie rozporządzają takimi środkami materialnymi, jak zagraniczne, — nie tylko dotrzymują kroku w postępie, ale i wytyczają często nowe drogi rozwoju nauki.

Znamienna była dla dyskusji w sekcji betonu i żelbetu na II Zjeździe wyraźna tendencja, przebiegająca się we wszystkich niemal przemówieniach: wyraźny odwrót od „przeteoretyzowania” technologii betonu do ściśle praktycznego ujmowania zagadnień i możliwego uproszczenia obliczeń dozowania składników w zależności od wymaganych własności betonu.

Aktualne tematy ulepszania betonów przy pomocy wibracji znalazły wyraz w referacie inż. Gradowskiego i wywołały, tradycyjne niemal na technicznych Zjazdach, uznanie i podziw dla techniki francuskiej, zawsze rewelacyjnej w odkryciach.

Znane wszystkim wykonawcom robót betonowych trudności projektowania na podstawie dopu-

szczalnych naprężeń, określonych na zasadzie 28-dniowej wytrzymałości walców próbných (strata czasu na „dojrzwianie” próbek) stanowią obecnie przedmiot badań wielu uczonych. Jedni idą drogą określania 28-dniowej wytrzymałości na podstawie zgrupowania we wzory właściwości poszczególnych składników betonu, — inni drogą liczących prób starają się znaleźć odpowiednie współczynniki zamienności 3-dniowej wytrzymałości na 28-dniową. Okazało się, że i w Polsce mamy badaczy, którzy zajmują się intensywnie temi sprawami. Połączona dyskusja nad referatami: inż. Antoniego Eigera i Bronisława Bukowskiego wskazała, że możemy pochwalić się już poważnymi rezultatami badań w kierunku usunięcia oczywistego anachronizmu w budownictwie betonowym, jakim jest miesięczne przeszło oczekiwanie na orzeczenie miarodajnej wytrzymałości walcowej.

Stosowanie stali wysokowartościowych i specjalnych wprowadziło w budownictwie betonowym nowe zagadnienia naukowe. Niema pisma technicznego, któreby nie przeprowadzało na swoich łamach dyskusji na ten pasjonujący temat. Rzecz jasna, że i na II Zjeździe Inżynierów Budowlanych poruszano tę sprawę kilkakrotnie na kanwie referatów, dotyczących ostatnich polskich doświadczeń w tej nowej dziedzinie. Dyskusje streścić można w słowach prof. St. Bryły: „właściwy materiał na właściwym miejscu, — decydujący czynnik: koszt ogólny; ostrożność w stosowaniu nowych materiałów nie może iść w parze z niechęcią do doświadczeń...”

W dyskusji nad referatami, dotyczącymi obliczenia i projektowania konstrukcji żelbetowych przebiegała ta sama tendencja odwrótu badaczy od zbytniego komplikowania zagadnień i zbytniego schematyzowania obliczeń, co powoduje często skutek wręcz przeciwny do zamierzonego: wyraźna strata cennego czasu.

Referaty, dotyczące wykonywania konstrukcji żelbetowych, jako czysto opisowe, nie wzbudziły tak żywego zainteresowania audytorjum jak poprzednie, — zresztą ciekawsze są poprostu w lekturze, niż w omówieniu.

Sekcja innych konstrukcji

Szerzej dyskutowano sprawę badań gruntów budowlanych. Inż. R. Piętkowski zgłosił w związku z tem następujący wniosek:

„Zjazd uznaje:

1) że przy wznoszeniu poważniejszych budowli, czy to inżynieryjnych, czy architektoniczno-budowlanego charakteru, konieczne są:

a) wstępne badania pokładów geologicznych i jakości gruntów, i

b) pomiary osiadania budowli;

2) Zjazd poleca Prezydium Związku zwrócić się do Ministerstw, prowadzących roboty budowlane z prośbą o zalecenie podległym instytucjom prowadzenia obserwacji nad osiadaniem wykonywanych budowli”.

Stosowanie drewna jako materiału konstrukcyjnego przeżywa obecnie wyraźny renesans. Dało się to odczuwać w dyskusji, w której poruszono wiele nowych zastosowań drewna (mosty specjalne, małe budownictwo, wnętrza, wieże radiowe). W toku dyskusji prof. Żenczykowski podał do wia-

domości Uczestników Zjazdu powstanie Komisji Badania Drewna¹⁾. Komisja ta opracuje już w najbliższym czasie normy projektowania i wznośzenia konstrukcyj drewnianych i wypełni tem dotkliwą lukę w naszych przepisach budowlanych.

Po zamknięciu obrad w sekcjach odbyło się głosowanie wniosków, zgłoszonych na II Zjazd Inżynierów Budowlanych. Przytaczamy niżej pełny tekst tych wniosków:

Wniosek *prof. dr. inż. A. Pszenickiego*:

„II Zjazd Inżynierów Budowlanych wystosuje memoriał do Ministra Spraw Wewnętrznych, by zostało wydane zarządzenie, że projekty wszelkich skomplikowanych budowli o szkieletach więcej złożonych i projekty budynków monumentalnych winny mieć dwa podpisy: podpis architekta i podpis inżyniera - konstruktora, lub też część architektoniczna winna być podpisana przez architekta, a część konstrukcyjna i obliczenia przez inżyniera konstruktora. Projekt tak architektoniczny, jak również i projekt konstrukcyjny, winny być opracowane na tyle szczegółowo, by mogły być wykonane i nie przez projektodawców”.

Wniosek *inż. Jakimowskiego*:

„Zważywszy, że czas ubiegły od chwili zwinienia b. Min. Rob. Publicznych, które posiadało jedyną i fachową organizację techniczną, wystarczył aż nadto do przekonania ogółu społeczeństwa, że krok ten okazał się szkodliwy tak dla rozwoju gospodarstwa społecznego Państwa jak i dla obrony Państwa;

II Zjazd Inżynierów Budowlanych, odbyty w Katowicach w dn. 15 — 17 lutego 1936 r., w powołaniu się na opinię w tym kierunku wyrażoną przez przeważną część fachowych technicznych organizacji (Tow. Techniczne, Izba Inżynierska, kongresy, senaty politechnik, etc.), uważa reaktywowanie Min. Rob. Publ. względnie powołanie do życia Min. Gospodarstwa, skupiającego w jednym ręku agendy budowlane wszystkich działów (bud. lądowe, drogowe, wodne, meljoracje, bud. kanałów, rozbudowę miast i osiedli, kanalizacji i wodociągów miejskich etc.) za konieczne i wskazane w interesie gospodarczego rozwoju Państwa.

Walny Zjazd poleca Zarządowi powyższą uchwałę, umotywowaną odpowiednim memoriałem, w jak najkrótszym czasie przedłożyć Prezydium Rady Ministrów.

Wniosek *inż. K. Stronczyńskiego*:

„Zważywszy:

1) że zlecenie robót nieraz b. odpowiedzialnych zapomocą przetargów publicznych bez decydującego głosu odpowiedzialnego za budowę kierownika, wyłania nieraz niefachowego i nieodpowiedzialnego wykonawcę,

2) że najlepiej zorganizowany nadzór techniczny nie może zabezpieczyć od skutków ignorancji technicznej, lub niesumienności wykonawcy,

3) że konstruktor, nie mając gwarancji umiejętnego i solidnego wykonania, jest ograniczony w stosowaniu postępowych pomysłów konstrukcyjnych i rezygnuje z tego powodu ze znacznych nieraz oszczędności, —

II Zjazd Inżynierów Budowlanych uważa za konieczne zmianę sposobu zlecania robót, która gwarantowałaby fachowe i solidne wykonanie, a tem samem dawała dostateczną podstawę do zgodnego z postępem techniki, a zarazem ekonomicznego projektowania konstrukcyj”.

Wniosek *inż. mjr. Wł. Glińskiego*:

„II Zjazd Inżynierów Budowlanych stwierdza wysoki i wszechstronny poziom przygotowania teoretycznego i praktycznego polskich inżynierów konstruktorów, mogących rozwiązywać najtrudniejsze techniczne zagadnienia”.

Wniosek *inż. I. Lufta*:

„Zjazd Polskich Inżynierów Budowlanych odbyty w Katowicach w dn. 15 — 17 lutego 1936 r., przeprowadziwszy szczegółową dyskusję nad referatami, omawiającymi szerokie zagadnienia konstrukcyj budowlanych z punktu widzenia nauki i praktyki, stwierdza:

1) iż istnieją wielkie potrzeby Polski w zakresie budownictwa coraz bardziej technicznie różniczkowane zarówno z dziedziny obiektów dla zaspokojenia wymagań życia gospodarczego i państwowego, jak również związane z obroną Państwa;

2) iż z powodu konieczności oszczędnego operowania szczupłymi środkami przeznaczonymi na cele budowlane nabiera w naszych warunkach specjalnej wagi oszczędność zarówno w projektowaniu, jak i zrealizowaniu obiektów budowlanych;

3) że dla sprostania powyższym zadaniom musi podnosić się poziom kwalifikacyj, wymaganych od kierowniczych sił w budownictwie.

Polscy Inżynierowie Budowlani świadomi odpowiedzialności, jaka na nich ciąży z tytułu kierowniczej ich roli w postępie techniki, organizacji i gospodarki budowlanej, uważają za swój zasadniczy obowiązek posuwanie naprzód wiedzy budowlanej w najszerszym jej zakresie.

Z tego względu Zjazd wzywa swych uczestników, by zdobywane przez nich doświadczenia na rozmaitych polach ich działalności uważali za dorobek, który winien być wykorzystany dla pożytku ogólnego i postępu wiedzy.

Zebrani apelują również do wszystkich polskich inżynierów budowlanych, by wyniki swych prac publikowali i w tym celu w jak najszerszej mierze korzystali z możliwości współpracy z polskimi pismami technicznymi, których ofiarą pracę Zjazd z wdzięcznością wyróżnia i docenia.

Polscy Inżynierowie Budowlani zebrani na Zjeździe, odbytym na terenie gościnnej i pracowitej ziemi Śląskiej, dziękują organizatorom Zjazdu za sprawne i owocne zorganizowanie obrad i wyrażają przekonanie, iż projektowane następne Zjazdy będą stale trybuną dorobku wiedzy i praktyki polskich inżynierów budowlanych ze szczególnem uwzględnieniem ważnych zadań obrony Państwa”.

Wszystkie powyższe wnioski zostały po dyskusji jednomyślnie przyjęte, poczem zamknięto część oficjalną II Zjazdu Inżynierów Budowlanych.

Wycieczki

Trzeci dzień II Zjazdu poświęcony był wycieczkom do ważniejszych zakładów przemysłu budowlanego Zagłębia Śląsko - Dąbrowskiego.

Pierwsza z wycieczek (w liczbie około 100 o-

¹⁾ Komisja ta pracuje jako Komisja Konstrukcyj Drewnianych Polskiego Związku Inżynierów Budowlanych na prawach Komisji P. K. N.

sób), zorganizowana przez Syndykat Polskich Hut Żelaznych, po zwiedzeniu dwóch największych w Katowicach obiektów o konstrukcji stalowej: 14-o piętrowego gmachu Izby Skarbowej i hali targowej, przewieziona została autobusami do Huty „Pokój” w Nowym Bytomiu, gdzie zwiedzono urządzenia huty i warsztaty konstrukcyjne. Skolei wycieczka zwiedziła fabrykę mostów i wagonów Wspólnoty Interesów w Chorzowie. W halach montażowych spawano w czasie zwiedzania bramy żelazne hangarów lotniczych i składano konstrukcje mostowe. Nakoniec zwiedzono nowe urządzenia wyciągowe i szyb „Prezydent Mościcki” na kopalni Król w Chorzowie. Uczestnicy wycieczki podziwiali tam jedyną w swoim rodzaju w Polsce żelbetową wieżę wyciągową.

Druga wycieczka miała za cel cementownię Tow. Górn. - Przem. „Saturn” w Sosnowcu. Uczestnicy wycieczki, w liczbie przeszło 120, zwiedzili dokładnie nowoczesne urządzenia samej cementowni (datujące się z r. 1930), a zwłaszcza, co stanowiło właściwy cel wycieczki, wytwórnię wyrobów betonowych i kostek drogowych „Saturnit”, produkowanych obecnie dwoma sposobami: na prasach i przy pomocy wibratorów. Zaobserwować można było łatwo ogromną przewagę tego ostatniego systemu, zwłaszcza w możliwości stosowania zagęszczonego kruszywa, co oczywiście znacznie podnosi wartość kostek drogowych, jako materiału drogowego. Większość uczestników wycieczki skorzystała z okazji i zwiedziła nowoczesne urządzenia i elektrownię kopalni „Jowisz”. Na zakończenie wycieczki gościnny Zarząd Tow. Górn.-Przem. „Saturn” wydał przyjęcie, akcentując w miły sposób łączność przemysłu surowców budowlanych z inżynierami budowlanymi.

Zebranie delegatów laboratorjów bud.

W czasie Zjazdu, w sobotę dn. 15 lutego Magistrat m. Katowic przyjął uczestników Zjazdu bankietem w salonach Syndykatu Hut Żelaznych.

W przerwach pomiędzy obradami poszczególnych Sekcyj Zjazdu, delegaci Laboratorjów budowlanych i uczestnicy Zjazdu, interesujący się zagadnieniami badawczymi w budownictwie, zorganizowali wspólne obiady, by omówić wyniki swoich prac, ustalić ściślejsze formy organizacyjne Laboratorjów polskich i nawiązać bliższy kontakt między ośrodkami badawczymi.

W zebraniach tych uczestniczyli:

Inż. W. Beltta, in. W. Bielicki, inż. Br. Bukowski — jako przewodniczący, inż. kpt. St. Cygler, inż. A. Dąbrowski, bud. R. Dłazniewski, inż. L. Gradowski, inż. dr. St. Hempel, inż. dr. B. Hupczy, por. inż. M. Kalenkiewicz, inż. A. Kobyliński, inż. Lenczewski - Samotyja, inż. I. Luft, inż. M. Machalski, inż. W. Michniewicz, inż. R. Piętkowski, inż. W. Pogány, inż. L. Romoszyński, inż. A. Szuman, inż. dr. J. Taub, inż. H. Wąsowicz, inż. Wł. Twardowski, inż. dr. T. Zamorowski i inż. A. Lewicki.

Zebrani reprezentowali prawie wszystkie ośrodki badawcze. Protokół zebrań, zawierający krótkie sprawozdanie z badań i wytyczne prac na przyszłość rozesłano po zakończeniu Zjazdu wszystkim polskim Laboratorjom budowlanym. Podczas dyskusyj wysunięto, jako pilne, następujące postulaty:

a) konieczność opracowania programu zagadnień badawczych z dziedziny budownictwa,

b) konieczność rejestracji prac badawczych wykonanych w poszczególnych laboratorjach,

c) zbieranie cyfr wytrzymałościowych, osiągniętych w ciągu lat dorywczo w poszczególnych laboratorjach dla różnych materiałów,

d) nawiązanie bliższego kontaktu między laboratorjami zapomocą odpowiednich Komisji przy P. Z. I. B., a w szczególności Laboratorjów i Badań Gruntów *).

II Zjazd Polskich Inżynierów Budowlanych w Katowicach wykazał jak istotnie potrzebna i pożyteczna okazała się myśl zorganizowania Polskich Inżynierów Budowlanych w silny Związek. Zwłaszcza wyniki pracy 14 Komisji specjalnych Związku w najrozmaitszych dziedzinach — społeczno - zawodowych i ściśle technicznych, jak prace normalizacyjne i badawcze świadczą o żywotności Związku Inżynierów Budowlanych i jego społecznej roli. Sądzić należy, że następny, III Zjazd Polskich Inżynierów Budowlanych, jeszcze bardziej niż ostatni, zadokumentuje rolę inżyniera budowlanego w rozwoju polskiej techniki i gospodarki.

*) Ten ostatni postulat wypełniono, — wymienione Komisje pracują już przy Pol. Zw. Inż. Budowl.

UZUPEŁNIENIA

Do referatu inż. Kramarza (str. 144)

Uwaga autora: „W uzupełnieniu referatu mego podaje, że projekt opisanego budynku, jak również obliczenie i rysunki wykonawcze były całkowicie wykonane przez autora referatu, przyczem płatwie oraz dolne części słupów od strony Kuźni zostały wykonane podobnie jak w sąsiadującej hali Kuźni, projektowanej i wykonanej przed trzema laty przez Zakłady Ostrowieckie”.

Do referatu inż. Czyrskiego (str. 147 prawa szpalta 1 wiersz od góry) po słowie „inż. Obrębski” dodać gwiazdkę *) i uwagę:

*) Por. artykuły inż. Obrębskiego w „Mechaniku” 1934 Nr. 3 str. 41, Nr. 6 str. 117 i Nr. 11 str. 240.

Uwaga S-ki Akc. Wielkich Pieców i Zakładów Ostrowieckich: „Wobec różnicy poglądów, jaka się wyłoniła między autorem referatu i Zakł. Ostrowieckimi w sprawie podobieństwa konstrukcji budynków hartowni i kuźni, ogłosimy w najbliższym czasie opis konstrukcji stalowej całkowicie spawanej budynku kuźni, sąsiadującego z budynkiem hartowni”.

SPIS UCZESTNIKÓW II ZJAZDU POLSKICH INŻYNIERÓW BUDOWLANYCH W KATOWICACH W DNIACH 15–17.II.1936 R.

1. Inż. Adamus Jan, Pińsk, Drzewna 23.
2. Inż. dr. Andruszewicz Stanisław, Toruń, Krasińskiego 18/20.
3. Inż. Andrzejewski Zygmunt, Gdynia, Morska 8-a.
4. Inż. Bachowski Wacław, Katowice, Wita Stwosza 19.
5. Inż. Bańdur Adolf, Warszawa, Marszałkowska 9.
6. Inż. Barszczewski Stanisław, Warszawa, Mochneckiego 4.
7. Inż. Beltta W. Del. Biura Badań Techn. Sap., Warszawa, 6 Sierpnia 54.
8. Inż. Berger I., Chorzów.
9. Inż. Bibiński Marjan, Katowice, Kościuszki 31a.
10. Inż. Bielenia Czesław, Poznań, Grunwaldzka 18.
11. Inż. Bielicki Wojsław, Warszawa, Czackiego 1 m. 1.
12. Inż. mjr. Biernacki Marjan, del. Okr. Urzędu Bud. Nr. I Warszawa.
13. Inż. kpt. Biesiekierski Kazimierz, Warszawa, Czarneckiego 21.
14. Inż. Blumental Szymon, Kraków, Pl. Kazimierza Wielkiego 6.
15. Inż. Bojan Franciszek, Kielce, Niepodległości 33.
16. Inż. Braun Gustaw, Radom, Mireckiego 24.
17. Inż. Brenneisen Erwin, del. Okr. Urzędu Budown. Nr. I, Warszawa.
18. Inż. Brodzki Stefan, Warszawa, Strzelecka 44.
19. Prof. inż. dr. Stefan Bryła, Warszawa, Hoża 26.
20. Inż. dr. Bukowski Bronisław, Warszawa, Mochneckiego 4.
21. Inż. Bukowski Marjan, Gdynia, Urząd Morski.
22. Inż. Bujakowski Zygmunt, Radom, Żeromskiego 20.
23. Inż. Bogdanowicz Tadeusz, Cieszyn, Pow. Zarząd Drogowy.
24. Inż. Bujnicki-Nieściszko Edward, Katowice, Różana 2.
25. Inż. Biasion Jan, Katowice, ul. Kościuszki 6.
26. Inż. Buszyński Stefan, Gdynia, Świętojańska 69.
27. Inż. Bartoszewski Józef, Katowice, Mikołowska 11.
28. Inż. Błachut Aleksander.
29. Inż. Chmielowiec Alfons dr., Lwów, Politechnika.
30. Inż. Chłopicki Stanisław, Warszawa, Kaliska 17.
31. Inż. Chróścielewski Aureljusz, Mińsk-Maz., Polowa 20.
32. Inż. Chrzanowicz Józef, del. Szef. Bud. O. K. III. Grodno, gen. Litwinowicza Nr. 3.
33. Inż. Chyrosz Wacław, Warszawa, Włodarzewska 17.
34. Inż. Ćwizewicz Józef, del. Magistratu m. Chorzowa, Chorzów.
35. Inż. Czaplicki Alfons, del. Magistratu m. Katowic.
36. Inż. Czapów Benedykt, Sandomierz, Pow. Zarząd Drogowy.
37. Inż. Czarnota-Bojarski Roman, Warszawa, Mianowskiego 24.
38. Inż. Czarnota-Bojarski Roman, Warszawa, Ad. Piłgu 1/3.
39. Inż. mjr. Czeżowski, Szef. Bud. K. O. P. Warszawa, Chałubińskiego 3b.
40. Inż. Cudny Marjan, del. Szef. Bud. O. K. III. Grodno, Narutowicza 12.
41. Inż. Cugowski Mieczysław, del. Magistratu m. Bielska.
42. Inż. kpt. Cygler Stanisław, del. Biura Bad. Techn. Sap. Warszawa, 6 Sierpnia 54.
43. Inż. Czajkowski Jan, Łódź, Urząd Wojewódzki.
44. Inż. Chorzelski Henryk, Sosnowiec, Piłsudskiego 14.
45. Inż. Chmaj Marcin, Kraków, Józefitów 1.
46. Inż. Czyrski Walenty, Katowice, Huta Baildon.
47. Inż. Chmieleński Andrzej, Warszawa, ul. Filtrowa 19.
48. Inż. Chojecki Feliks, Sosnowiec, Jagiellońska 5.
49. Inż. Cieślak Dyonizy, Warszawa, Szara 14.
50. Inż. Chojnowski Kazimierz, Warszawa, Prokuratorowska 5.
51. Inż. Danecki Stanisław, Szef. Bud. K. O. P., Warszawa, Chałubińskiego 3b.
52. Inż. Dąbrowski Andrzej, del. Instytutu Badawczego Lasów Państw., Warszawa, Wawelska 54.
53. Inż. Dąbrowski Zygmunt, Warszawa, Słoneczna 50.
54. Inż. Derewicz Władysław, Kielce, Sienkiewicza 25.
55. Delegat Stow. Samodź. Bud. i Kier. Bud., Katowice, Pocztowa 16.
56. Inż. Dębczyński Feliks, Warszawa, Marszałkowska 15.
57. Inż. Deutschman Roman, del. Okr. Urzędu Bud. Nr. IX, Brześć n/B.
58. Inż. Dobrowolski Stefan, Warszawa, Służewska 2.
59. Inż. Dowgird Roman, del. Szef. Bud. O. K. III. Grodno, Zamkowa 16.
60. Inż. Dörfler Marek, Drohobycz, Liszniańska 31.
61. Inż. Dudryk Maksymilian, Warszawa, Szara 14.
62. Inż. Dyduzyński J., Chorzów III, P. F. Z. A.
63. Inż. Dylewski Stanisław, del. Zarz. Gł. Związku Inż. Drog. R. P. Rybnik.
64. Inż. Dyżewski Aleksander, Warszawa, Królewska 1. m. 16.
65. Inż. Dłużniewski Romuald, Sosnowiec, Kop. Saturn.
66. Inż. Dietz d'Arma Leon, Katowice, Ligonia 10.
67. Inż. Dzik Wenanty, Warszawa, Słupecka 7.
68. Inż. Drzewiecki Wacław.
69. Inż. Domaradzki Julian, Warszawa, Rybaki 27.
70. Inż. Eberhardt Andrzej, Warszawa, Filtrowa 13.
71. Inż. Ebert Jerzy, Warszawa, Mokotowska 19.
72. Inż. Eiger Antoni, Warszawa, Mazowiecka 9.
73. Inż. Fels Józef, Warszawa, Zabia 7.
74. Inż. Finn Władysław, Porąbka k. Kęt.
75. Inż. Folman Ilja, Warszawa, Twarda 13.
76. Inż. Frey Henryk, Białystok, Urząd Wojewódzki.

77. Inż. Frontczak Józef, Katowice III, ul. Wojciechowskiego 25.
78. Inż. Fuchs Józef, Łódź, Trębacka 18.
79. Inż. Frąckiewicz Władysław, Warszawa, Marszałkowska 40.
80. Inż. Gadomski Mieczysław, del. Pow. Zarządu Drog. Nowy Targ.
81. Inż. Gawalkiewicz Dyonizy, del. Szef. Bud. Nr. IV Łódź, Jerzego 2.
82. Inż. Gawlik Michał, Katowice, Jagiellońska 24.
83. Inż. Gierych Anatol, del. Szef. Bud. O. K. VIII, Toruń, pl. Św. Jerzego 3.
84. Inż. Geisheimer Rudolf, Jaworzno.
85. Inż. Głiszczyński Bohdan, Warszawa, Wilanowska 8.
86. Inż. Glucksmann S., Katowice, Piłsudskiego 65.
87. Inż. Gniewiński Czesław, Częstochowa, Ogrodowa 15.
88. Inż. Godzicki Sylwester, Katowice, Wojciechowskiego 74.
89. Inż. Goliszewski Jerzy, Warszawa, Filtrowa 65.
90. Inż. Goeldner Marjan, Siedlce, 11-go Listopada 26.
91. Inż. Goldberg Henryk, Warszawa, Sienna 36.
92. Inż. Goetzen Jan, Warszawa, Cieszkowskiego 21.
93. Inż. Gradowski Leon, Sosnowiec, Tow. Gór.-Przem. „Saturn”.
94. Inż. Goryanowicz Ksawery, Katowice, Wita Stwosza 3.
95. Inż. mjr. Gliński Władysław, Warszawa, Dep. Bud. M. S. Wojsk. 6 Sierpnia 1/3/5.
96. Inż. Gajkiewicz Adam, Ciechanów, Pow. Zarząd Drogowy.
97. Inż. Gruszczyński Eugenjusz, Katowice, Ligonja 21.
98. Inż. Golasowski Józef, Warszawa, Nowy Świat 22.
99. Inż. Guderski Konrad, Warszawa, Walcznych 43.
100. Inż. Hanna Władysław Benjamin, Warszawa, ul. Chmielna 25.
101. Inż. Harband Isser, Kraków, Mikołajska 9.
102. Inż. dr. Hempel Stanisław, Warszawa, Belwederska 48.
103. Inż. Hewelta Wacław, del. Zarz. Miejskiego, Inowrocław.
104. Inż. Hojarczyk Adam, Katowice, 3 Maja 22.
105. Inż. Homolicki Jan, Warszawa, Hoża 40.
106. Inż. Honheiser Henryk, Katowice, Lompy 14.
107. Prof. inż. dr. M. T. Huber, Warszawa, Koszykowa 75.
108. Inż. dr. Hupezye Bolesław, Katowice, Moniuszki 3.
109. Inż. Hospodarewski Eugenjusz, Katowice, Drzymale 3.
110. Inż. Handzelewicz Józef, Warszawa, Ujazdowska 30.
111. Inż. Heybowicz Kazimierz, Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7.
112. Inż. kmd. Horyd Zygmunt, Gdynia, Staromiejska 58.
113. Inż. Jabłczyński Tadeusz, Warszawa, Pola Bielańskie, Chełmżyńska 4.
114. Inż. Jabłoński Bolesław, del. Zarządu Miejskiego, Stanisławów.
115. Inż. Jahnsa Artur, Chorzów I.
116. Inż. Jakimowski Witold, Warszawa, Filtrowa 67.
117. Inż. Jakowlew Paweł, Warszawa, Mazowiecka 4.
118. Janczak Leon, Warszawa, Lubieszowska 8.
119. Inż. Jaroszewicz Bronisław, Stanisławów Urząd Wojewódzki.
120. Inż. Jarosławski Leopold, Szef Bud. O. K. VIII, Toruń, pl. Św. Jana 2.
121. Inż. Jasiński Henryk, Mińsk Maz.
122. Inż. Jeżewski Tadeusz, del. Szef. Bud. O. K. VIII, Toruń.
123. Inż. Jeżewski Władysław, Łódź, Żółkiewskiego 2.
124. Inż. Jerczyński Jerzy, Gdynia, Starowiejska 31a.
125. Inż. Johannsen Franciszek, Warszawa, Wilcza 19.
126. Inż. Jost Michał, Toruń, Słowackiego 38.
127. Inż. Juraszyński Janusz, del. Okr. Urz. Bud. Nr. V, Kraków, Św. Magdaleny 2.
128. Inż. Józefczyk Przemysław, Katowice, Ligonja 31.
129. Inż. por. Kalenkiewicz Maciej, Modlin, Poniatowskiego 9.
130. Inż. Kamiński Stanisław, Warszawa, Sienna 22.
131. Inż. dr. Kaufman Stefan, Katowice, Ligonja 48.
132. Inż. Kądziałko Stanisław, Warszawa, Wilcza 44.
133. Inż. Kiciński Antoni, Warszawa, Dworska 29, Państw. Fabr. Karab.
134. Inż. komandor ppor. Kinel Tadeusz, Warszawa, Koszykowa 79a.
135. Inż. Klarner Czesław, Gdynia, Świętojańska 46.
136. Inż. kpt. Kleczke Karol, Sztab Gł., Warszawa, pl. Marszałka Piłsudskiego.
137. Inż. dr. Kluz Tomasz, Warszawa, Narbutta 5.
138. Inż. Kruszewski Stanisław, del. Min. Spraw Wewn. Warszawa.
139. Mgr. Krzymuski Marcin, Katowice, Lompy 14.
140. Inż. Kobylański Leonid, del. Szef. Bud. O. K. II, Lublin.
141. Inż. Kobylński Antoni, Warszawa, Polna 74 m. 30.
142. Inż. Kogut Maksymilian, Lwów, Kościuszki 8.
143. Inż. Kolbuszewski Juljusz, Kielce, Śniadeckich 15.
144. Inż. Kolbuszewski Michał, del. Izby Inżynierskiej we Lwowie.
145. Inż. kpt. Konarski Stanisław, Szef Bud. Okręg. Korp. V, Kraków, Św. Magdaleny 2.
146. Inż. Kopyciński Bronisław, Kraków, Kazimierza Wielkiego 89.
147. Kozielek Jerzy, Chorzów II, 3-go Maja 23.
148. Inż. Kramarz Stanisław, Sosnowiec, Piłsudskiego 8.
149. Inż. Krawczyk Kazimierz, del. Urzędu Wojewódz., Katowice.
150. Inż. Krupski Tadeusz, Dąbrowa Górnicza, 1-go Maja 1.
151. Inż. Kryszak Stefan, Poznań, Śniadeckich 13.
152. Inż. Kuhnke Tadeusz, Piotrków Tryb., 3-go Maja 14.
153. Inż. Kulesza Sylwian, Warszawa, Złota 65.
154. Inż. Kozłowski Jan, Warszawa, ul. Czerniakowska 126a.
155. Inż. Krzywacki Stefan, Kraków, Urząd Bud. V.
156. Inż. Krzywicki Czesław, Warszawa, 3-go Maja 2.
157. Inż. Kopeczyński Józef, Sosnowiec, Raclawicka 62.
158. Inż. Kurczyk Franciszek, Katowice, Urząd Wojewódzki.
159. Inż. Klarner Witold, Katowice, Jagiellońska 36.
160. Inż. Lassaud Stefan, del. Szef. Bud. O. K. VII, Poznań, Waly Król. Jadwigi 3.
161. Inż. Lenczewski - Samotyja Stanisław, del. Drog. Inst. Bad. Warszawa, Uniwersytecka 1.
162. Inż. Lewandowski Kazimierz, Warszawa, Marszałkowska 58.
163. Inż. kpt. Libiszowski Feliks, Szef Okręg. Urzędu Bud. Nr. IX, Brześć.

164. Inż. kpt. Lindner, Szef. Bud. O. K. Nr. VII, Poznań, Ks. Józefa 12a.
165. Inż. Lipkowski Tadeusz, Chorzów I.
166. Inż. Luboiński Stanisław, Warszawa, Mickiewicza 27.
167. Inż. Luft I., Warszawa, Odolańska 48.
168. Inż. Lepisz Bronisław, Grodno, Piaskowa 11.
169. Inż. Lebeda Edward, Katowice, Wojewódzka 23—3.
170. Inż. Lecewicz Kazimierz, Brześć N/Bugiem.
171. Hr. Ledóchowski Edward, Warszawa, Przemysłowa 24.
172. Inż. Lewicki Korneliusz, Porąbka k. Kęt, Państw. Zarząd Wodny.
173. Inż. Łabuć Władysław, Gdynia, Lipowa 26.
174. Inż. Łada Władysław, del. Państw. Wytwórni Uzbr., Skarżysko.
175. Inż. Łada Zygmunt, Warszawa, Pierackiego 11.
176. Inż. Łaparewicz Władysław, del. Szef. Bud. O. K. II, Lublin, Kościuszki 4.
177. Bud. Łatkiewicz, del. Magistratu m. Bielska.
178. Inż. Łazoryk Emil, Katowice, Żwirki i Wigury 15.
179. Inż. Łoskoczyński Juliusz, Warszawa, Nowy Świat 43.
180. Inż. Łazoryk Bogdan, Lwów, Stefczyka 16.
181. Inż. Maj Stanisław, del. Starostwa Krajowego, Poznań, Marcinkowskiego 29.
182. Inż. Majewski Alfred, del. Urzędu Wojew., Tarpol.
183. Inż. Maksymowicz Witold, Wilno, Kamienna 3.
184. Inż. Małka Paweł, Chorzów I.
185. Inż. Makulski Tadeusz, Kraków, Rotoryka 18.
186. Inż. Markowicz Józef, Szef. Bud. K. O. P. Warszawa, Chałubińskiego 3b.
187. Inż. Marcinkowski Zygmunt, Warszawa, Uniwersytecka 4.
188. Inż. Matul Kazimierz, Warszawa, Marszałkowska 33.
189. Inż. Matusiewicz Wacław, Warszawa, Rakowiecka 35.
190. Inż. Mayzel Bolesław, Milanówek.
191. Inż. Mięczyński Ksawery, Warszawa, Uniwersytecka 1.
192. Inż. Michałowski Jan, Warszawa, Hoża 68.
193. Inż. Michniewicz Wincenty, Warszawa, Madalińskiego 42.
194. Inż. Mitraszewski Jan, Brześć n/Bugiem, Zygmuntońska 51.
195. Inż. Machalski Karol, Chorzów, Dąbrowskiego 16.
196. Inż. Muszyński Leszek, Warszawa, Krakowskie Przedmieście 6.
197. Inż. Mazur Romuald, Sosnowiec, Grodziecka 16.
198. Inż. Müller Alfred, Lwów, Piastów 3 m. 8.
199. Inż. de Mezer Kazimierz, Poznań, Kuratorjum.
200. Inż. Matwijko Stefan, Dąbrowa k. Tarnowa.
201. Inż. Malina Stanisław, Lwów, Dwernickiego 20.
202. Inż. Mendrecki Adam, Mysłowice, Wolności 7.
203. Inż. Mucha Oskar, Lwów, Zamojskiego 7.
204. Inż. Malicki Maksymilian, Lublin.
205. Inż. Marjański Jerzy, Warszawa, Krucza 42.
206. Inż. Mędrzecki Adam, Katowice, Słowackiego 22.
207. Inż. Marcinkiewicz Tadeusz, Katowice, Wandy 47.
208. Inż. Michnik Paweł, Huta Pokój, Nowy Bytom.
210. Inż. Maszczyński Edward, Katowice, Raciborska 16.
211. Inż. Malinowski Witold, Sosnowiec, Piłsudskiego 18.
212. Inż. Mrozowski Juliusz, Zawiercie, Zarząd Miejski.
213. Inż. Maniewski Bolesław, Janowa Dolina, Państw. Kamieniołowy.
214. Inż. Nawrocki Marjan, Wola Juchtowska pod Krakowem.
215. Inż. Nechay Alfred, Bielsko, Kazimierza Wielkiego 32.
216. Inż. Nechay Jerzy, Warszawa, Natolińska 10.
217. Inż. Niebieszczański Wiesław, Wełnowiec, G. Śląsk.
218. Inż. Niemierko Bolesław, Poznań - Łazarz, Jarochowskiego 16.
219. Inż. Nowak Ignacy, Płońsk, Pow. Zarząd Drogowy.
220. Inż. Nowakowski Edmund, Poznań, Al. Reymonta 9.
221. Inż. Niewodski Mikołaj, Lublin, Szopena 13.
222. Inż. Nestrypke Paweł, dyr. Śl. Kolejek Sp. Akc., Katowice, ul. Opolska 15.
223. Inż. Namiotkiewicz St., Magistrat, Wydz. Drog. Częstochowa.
224. Inż. dr. Olszak Wacław, Katowice, 3-go Maja 33.
225. Inż. Opalski Konrad, Warszawa, Chmielna 2.
226. Inż. Ostrowski Stanisław, Warszawa, Kanonja 20.
227. Inż. Orczykowski Bolesław, Nowy Bytom, Huta Pokój.
228. Inż. Pacek Adam, del. Państw. Wytw. Uzbr., Skarżysko.
229. Inż. Paszkowski Michał, Warszawa, Al. Szustra 48.
230. Inż. prof. Paszkowski Wacław, Warszawa, Pierackiego 16.
231. Inż. Patuszyński Józef, Sosnowiec, Jagiellońska 5.
232. Inż. Piętkowski Radzimir, Warszawa, Pługa 1/3.
233. Inż. Pilewski Ryszard, del. Szef. Bud. O. K. Nr. VII, Poznań Pl. Działowy 2.
234. Inż. Piotrowski Stanisław, Warszawa, Kazietskigo 27.
235. Inż. Prokosz Albert.
236. Inż. Podsiadły, del. Magistratu m. Katowic.
237. Inż. Polański Stefan, Kraków, Św. Jana 2.
238. Inż. Polickowski Karol, Włocławek, Śpichlerzowa 50.
239. Inż. Pogu-Mirski Antoni, del. Szef. Bud. O. K. II. Lublin, Kościuszki 4.
240. Inż. Popper Alfred, Katowice, Żwirki i Wigury 15.
241. Inż. Pospieszalski Marjan, del. Starostwa, Poznań, Marcinkowskiego 29.
242. Inż. Praport Seweryn, Warszawa, Wronia 82.
243. Inż. Propst Rudolf, Kraków, Morsztynowska 1.
244. Inż. Proszkowski Dymitr, Warszawa, Ursynowska 22.
245. Inż. Przestępski Władysław, del. Kola Inżynierów Dróg i Mostów, Warszawa, Słoneczna 50.
246. Prof. inż. dr. Pszenicki Andrzej, Warszawa Zimorowicza 3.
247. Inż. Puchalski M., Radom, Kier. Pow. Zarządu Drogowego.
248. Inż. Pukiński Czesław, Warszawa, Wilcza 42.
249. Inż. Puzyna Stanisław, Warszawa, Adama Pługa 1/3.
250. Inż. Potok Erwin, Katowice, Żwirki i Wigury 6.

251. Inż. Poznański Edward, Częstochowa, Piłsudskiego 18.
252. Inż. Puszycki Julian, Częstochowa, Piłsudskiego 29.
253. Inż. Pilarczyk Józef, Katowice, Chorzowska 86.
254. Inż. Połujan Czesław, Wilno, Kolejowa 16.
255. Inż. Polak Erwin, Katowice, 3-go Maja 34.
256. Inż. Pogány Wojciech, Kraków, św. Marka 8/III p.
257. Inż. Parnas Henryk, Katowice, Mochnackiego 14.
258. Inż. Piotrowski Stanisław, Warszawa, Koziętułskiego 27.
259. Inż. Peszel Leon, Dęblin, Dworzec.
260. Inż. Raczyński Leszek, Warszawa, Lwowska 11.
261. Inż. Radziwiński Stanisław, Warszawa, Wilanowska 22.
262. Inż. Ratyński Janusz, Chorzów I.
263. Inż. Redner Albert, del. Urz. Wojewódz., Tarnopol.
264. Inż. Roszkowski Adam, Warszawa, Obrońców 15.
265. Inż. Roskoszny Antoni, del. Magistratu m. Chorzowa.
266. Inż. Roth Artur, Warszawa, Sienna 20.
267. Inż. Rostkowski Franciszek, Warszawa, pl. Lelewela 18.
268. Inż. Rostkowski Stefan, Warszawa, pl. Lelewela 18.
269. Inż. Różański Józef, Warszawa, Korzeniowskiego 6.
270. Inż. Ruge Tadeusz, Poznań, Szczęśliwowska 20.
271. Inż. Rodziewicz Aleksander, Warszawa - Żoliborz, Mierosławskiego.
272. Inż. Raczyński Włodzimierz, Koło, Pow. Zarząd Drogowy.
273. Inż. Raźniewski Józef, Sosnowiec, Kop. Saturn.
274. Inż. Romoszyński Leonard, Warszawa, Warecka 14.
275. Inż. Rybicki Jan, Brześć n/B., Szefostwo Bud.
276. Inż. Sachs Frydolin, Kraków, Słowackiego 6.
277. Inż. kpt. Sagan Tomasz, Szef. Bud. O. K. II. Lublin Kościuszki 4.
278. Inż. Sasaki Stefan, Katowice, Raciborska 38.
279. Inż. Scheer Otto, Stryj, Holówki 9.
280. Inż. Sikorski Stanisław, Równe, Hallera 59.
281. Inż. Skarżyński Zygmunt, Toruń, Mickiewicza 5.
282. Inż. Skoczek Władysław, Warszawa, 3-go Maja 2 m 167.
283. Inż. Skup Henryk, Warszawa, Wspólna 61.
284. Inż. Słupecki Tadeusz, del. Szef. Bud. O. K. VIII Toruń, pl. św. Jana Nr. 3.
285. Inż. Smoleński Br., del. Zarządu Miejskiego w Równem.
286. Inż. Solecki Zygmunt, Warszawa, 6-go Sierpnia 58.
287. Inż. Srokowski Wiktor, Warszawa, Grójecka 104.
288. Inż. dr. Strończak - Miłaszewski Adam, Sosnowiec, ul. Miła 8.
289. Inż. Stroka Kazimierz, Kraków, Siemiradzkiego 17.
290. Inż. Stronczyński Karol, Warszawa, Adama Piłgosa 1/3.
291. Inż. Straszynski Wacław, del. Min. Komunikacji, Warszawa, Mianowskiego 24 m. 20.
292. Inż. Steffka Otmar, del. Magistratu m. Bielska.
293. Prof. inż. Stella-Sawicki I, Kraków, Słoneczna 10.
294. Inż. Stępczyński Włodzimierz, Warszawa, Polna 40.
295. Inż. Szawernowski Włodzimierz, Warszawa, Mońiuszki 12.
296. Inż. Szczekowski Przemysław, Warszawa, Browarna 2.
297. Inż. Szymański Henryk, Poznań, Wierzbicice 39.
298. Inż. Szwabowicz Kazimierz, Chorzów I.
299. Inż. Szuman Antoni, del. Państw. Szkoły Bud. Poznań, Łąkowa 11.
300. Inż. Scipio del Campo Jan, Katowice, B. Lisieckiego 32.
301. Inż. Szmercler Julian, Katowice, Kopernika 14.
302. Inż. mjr. Smidowicz Michał, Warszawa, Min. Spraw Wojsk.
303. Inż. Smidowicz Tadeusz, Gdynia, Mściwoja 10.
304. Inż. Sulko Piotr, Wilno, Kamienna 3.
305. Inż. Stefański Władysław, Poznań, Pocztowa 20.
306. Inż. Soupper Jan, Katowice, Urząd Wojewódzki.
307. Inż. Szczechowicz Albin, Lublin, Krak. Przedm. 59.
308. Inż. Ślewiński Jerzy, del. Przeglądu Techn., Warszawa, Raszyńska 56.
309. Inż. kpt. Śliwiński Stanisław, del. Biura Badań Techn. Sap. Warszawa, 6-go Sierpnia 54.
310. Inż. Świdorski Henryk, Chorzów I.
311. Inż. Sikorski Łucjan, del. Magistratu m. Katowic, Katowice, Mickiewicza 36.
312. Inż. Śledziwski Stefan, Katowice, ul. Kopernika 12.
313. Inż. Świdorski Włodzimierz, Warszawa, Krasińskiego 6.
314. Inż. Tacreiter Karol, Kier. Pow. Zarządu Drog., Ropczyce.
315. Inż. Talman Leon, Warszawa, Miła 17.
316. Inż. Tarnawa Ferdynand, del. Magistratu m. Chorzowa.
317. Inż. dr. Taub Józef, Kraków, Garncarska 6.
318. Inż. Toruń Leopold, Dyr. Dep. Bud. M. S. Wojsk., Warszawa.
319. Trawczyński Stanisław, Poznań, św. Jerzego 7.
320. Inż. Trembecki Michał, Warszawa, Idzikowskiego 11.
321. Inż. Trojanowski Tadeusz, Warszawa, Mochnackiego 18.
322. Inż. Trzaskala Piotr, Warszawa, Opaczewska 4.
323. Inż. Trzeciak Zygmunt, Stanisławów, Urząd Wojewódzki.
324. Trzcionka Stanisław, del. Zw. Techników R. P. Warszawa, 3-go Maja 2.
325. Inż. Trypolski Jan, Warszawa, Puławska 39 m. 30.
326. Inż. Tubielewicz Witold, Gdynia, Urząd Morski.
327. Inż. Turowski Andrzej, Biała Podlaska, Łomaska 50.
328. Inż. Twardowski Władysław, del. Państw. Szkoły Bud. Poznań, Marcinkowska 24.
329. Inż. Tylbor Ludwik, del. Ministerstwa Komunikacji, Warszawa, Mianowskiego 24.
330. Inż. Turzański Edward, Katowice, Teatralna 6.
331. Inż. Tworek Zygmunt, Łódź, Sienkiewicza 40.
332. Inż. Twaróg Witold, Ochojec, Klasztorna 2.
333. Inż. Wachman Herman, Lwów, Arc. Cieplaka 3.
334. Inż. Wachniewski Władysław, Chorzów, Bytomska 8.
335. Inż. Wagner Henryk, Gdynia, Zygraunta Augusta 6.
336. Inż. Waltenberg Bronisław, del. Magistratu m. Chorzowa.
337. Inż. Wajsman Alfred, Radom, 3-go Maja D. O. K. P. Wydział Drogowy.

338. Inż. dr. Wasiutyński Zbigniew, Warszawa, Marszałkowska 47.
339. Inż. Wąsowicz Henryk, del. Kola Inż. Cywilnych, Warszawa, Uniwersytecka 4.
340. Inż. Wierzbiański Zbigniew, del. Polskiego Tow. Polít. Lwów, Zimorowicza 9.
341. Inż. kpt. Więckowski Stanisław, Szef. Bud. O. K. Nr. IV. Łódź, Św. Jerzego 2.
342. Inż. Wiśniewski Emil, Naczelnik Wydz., del. Min. Komunikacji.
343. Inż. Witkowski Aleksander, Kraków, Al. Krasińskiego 18.
344. Inż. Witkowski Czesław, Łódź, Srebrzyńska 99.
345. Inż. Weindling L., Chorzów.
346. Inż. Wójcicki Aleksander, Łódź, Moniuszki 4.
347. Inż. Wrzeszcza Stanisław, del. Magistratu m. Bielska.
348. Inż. Wolniewicz Konstanty, del. Magistratu m. Katowice, Katowice, Żwirki i Wigury 16 m. 12.
349. Inż. Warzeszchewicz Zbigniew, Katowice, ul. Dąbrowskiego 14.
350. Inż. Wilkiecki Józef, Gdynia, Komisarjat Rządu.
351. Inż. Wasilewski Henryk, Katowice, Ligonía 18.
352. Inż. Wąsik Kazimierz, Warszawa, Miedziana 1.
353. Inż. Wyganowski Zygmunt, Warszawa, Marszałkowska 40.
354. Inż. Zajączkowski Roman, Warszawa, Adama Pluga 1/3.
355. Inż. Zaorski Stanisław, Gdynia - Orłowo, Inżynierska 101.
356. Inż. Zamorowski Henryk, Lubin, 3-go Maja 5.
357. Inż. Zaremba Piotr, Poznań, Przecznicza 6.
358. Inż. Zakrzewski Michał, Kraków, Juljusza Lea 19 a.
359. Inż. Zarosły Tadeusz, del. Stacji Dośw. przy Zakł. Min. i Petr. Akademii Górniczej Kraków.
360. Inż. Zaus Jan, del. Stow. Inżynierów, Poznań, Mickiewicza 3.
361. Inż. Zawistowski Jan, Warszawa, Berezyńska 18.
362. Inż. Ziomba Antoni, Katowice, Marjańska 37.
363. Inż. Zacharzewski Józef, Katowice, Piłsudskiego 45.
364. Inż. Zbyszewski Alfons, Katowice, Młyńska 37.
365. Prof. inż. dr. Żenczykowski Wacław, Warszawa, Falata 2.
366. Inż. Zółciński Konstanty, del. Szef. Bud. O. K. VIII, Toruń, Mickiewicza 19.
367. Inż. Żenczykowski Bohdan, Poznań, Św. Marcina 69.

SPIS FIRM

które nadesłały prospekty na II Zjazd Inżynierów Budowlanych w Katowicach

1. „Bartelmuss i Suchy” — Bielsko, Długa 3.
2. Belgijska Spółka Akcyjna, Huty szklane — Warszawa, Bracka 5.
3. Berent i Plewiński, Maszyny laboratoryjne — Warszawa, Moniuszki 12.
4. „Blacha Cynkowa” — biuro sprzedaży Pol. Walcowni Cynku, — Katowice, Stawowa 9.
5. Braszczok E., Papierzy techniczne — Katowice, Kościuszki 49.
6. „Cebeka”, Centralne Biuro Sprzedaży Kociołów żeliwnych — Łódź, Piotrkowska 213.
7. Centrala Sprzedaży Wyrobów Kamionkowych, Warszawa, Kredytowa 9.
8. Częstochowskie Zakłady Ceramiczne — Częstochowa, Jacka 14.
9. Dyckerhoff i Widmann — Katowice, Kościuszki 12.
10. Erbe Ernest, Fabryka łączników i wyrobów lano-kutych — Zawiercie, Leśna 2.
11. „Eternit”, Zakłady Przemysłowe — Warszawa, Czackiego 14.
12. Fabryka wyrobów cementowych Księcia Pszczyńskiego — Mureki, woj. śląskie.
13. „Galicja”, Towarzystwo Naftowe — Lwów, Kościuszki 8.
14. „Golezów” Golezowska Fabryka Portland Cementu S. A., — Woj. śląskie.
15. „Grodziec”, Cementownia — Zakłady Solvay w Polsce — Zabkowice.
16. „Gumatekt”, Sp. z o. o. — Kraków, Gołębia 2.
17. Górnik i S-ka., Centralne Ogrzewanie, Wodociągi i Urządzenia Sanitarne — Katowice, Zabrska 13.
18. Jakobowitz H., Zakłady Ceramiczne — Mikołów-śląsk.
19. Jakobsen Eryk, Zakłady Blacharskie — Szopieniec, Śląsk.
20. Jenike B-cia, Fabryka Dźwigów — Warszawa, Al. Jerozolimskie 20.
21. „Józefów”, Zakłady Chemiczne — Czeladź.
22. Karstens Maurycy, Przedsiębiorstwo Budowlane — Warszawa, Koszykowa 7.
23. Katowicka Spółka Akcyjna dla Górnictwa i Hutnictwa — Katowice, Kościuszki 30.
24. Koehler Robert, Przedsiębiorstwo Robót Inżynieryjno-Budowlanych — Mysłowice Górny Śląsk — Zachęty 13.
25. Kosel i S-ka. Fabryka Chemiczna — Łódź, Przejazd 8.
26. Ledóchowski St. hn, Fabryka Siatki Jednolitej — Warszawa, Przemysłowa 24/32.
27. Lempiński M., Roboty Kanalizacyjno - Wodociągowe — Warszawa, Al. Jerozolimskie 15.
28. „Orloróg”, Fabryka Izolacji — Warszawa, Al. Róż 16.
29. „Piastów”, S. A. Zakłady Kauczukowe — Piastów pod Warszawą.
30. „Piec Szrajbera” — Warszawa, Grójecka 35.
31. „Polbitum”, Przedsiębiorstwo Robót Izolacyjnych — Katowice, Wandy 17.
32. „Polstrop”, Spółka dla Budowy Stropów żelbetowych — Lwów, Kochanowskiego 21.
33. Polskie Zakłady Przemysłu Cynkowego, S. A., — Będzin.
34. „Saturn”, Tow. Górniczo-Przemysłowe — Sosnowiec.
35. „Singer J.” Zakłady Przemysłowe — Katowice, Plebiscytowa 35.
36. Smoschewer i S-ka, Towarzystwo dla Przemysłu Kolejowego — Katowice, Florjana 7.
37. „Solomit”, Płyty Budowlane - Izolacyjne — Katowice, Mickiewicza 36.
38. Sprot Paweł, Hurtownia żelaza — Katowice, Kopernika 26—32.
39. „Starachowice”, Towarzystwo Starachowickich Zakładów Górniczych S. A. — Warszawa, Warecka 15.
40. Streit Robert, Materiały Budowlane — Katowice, Mickiewicza 19.
41. Szymański St. i Cygański K., Zakład Kopjowy, Artykuły Rysunkowe — Warszawa, Wileza 32.
42. „Szczakowa”, S. A. Fabryki Portland Cementu — Szczakowa.
43. Szmigielski J. Inż., Biuro Techniczno - Budowlane, — Warszawa, Świętokrzyska 17.
44. Śląskie Zakłady Elektryczne — Katowice, 3-go Maja 9.
45. Śląskie Kopalnie i Cynkownie — Katowice, Piłsudskiego 31.
46. „Termo”, Ogrzewania Centralne — Katowice, Krakowska 2.
47. „Triton”, Przedsiębiorstwo Kanalizacyjno - Budowlane — Katowice IV, Chorzowska 87.
48. „Wapno i Kamieniołomy” S. A. — Kielce.
49. „Wema” Polska Fabryka Dachów Szklanych — Ruda Śląska.
50. Zagajski Mieczysław, Tow. Handlowo - Przemysłowe — Katowice, Narutowicza 22.
51. Związek Koksowni — Katowice.

SPIS RZECZY

	Str.
Przygotowanie II Zjazdu Inżynierów Budowlanych w Katowicach	3
II-me Congrès des Ingénieurs Civils Polonais	4
Spis referatów	7
Sprostowania	8
Referaty	9
Przebieg II Zjazdu Inżynierów Budowlanych w Katowicach	218
Uzupełnienia	223
Spis uczestników	224
Spis firm, które nadesłały prospekty na II Zjazd Inżynierów Budowlanych w Katowicach	228
Spis rzeczy	229

BIBLIOTEKA
POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ
Warszawa, Pl. Jedności Robotniczej 1